

أحكام فقهية - بشتو

فقهی احکام

Download From; Aghalibrary.com

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

241

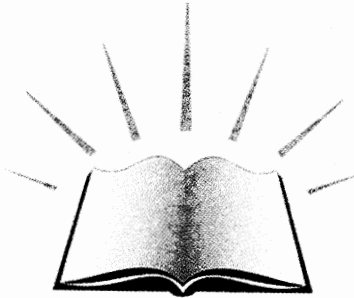
هاتف: ٤٢٢٤٤٦٦ ٠١٦. فاكس: ٤٢٢٤٤٧٧ ٠١٦

بسم الله الرحمن الرحيم

فقهى احكام

أحكام فقهية - بشتو

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد
ونوعية الجاليات بالزلفي

٠١٦٤٢٣٤٤٦٦

أحكام فقهية

أعدّه وترجمه للغة البشتو

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي
الطبعة الأولى: ١٤٣٩/٨ هـ

ح) المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي
فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر
المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي
أحكام فقهية- الزلفي، ١٤٣٩ هـ
ردمك: ٧-٧-٠٧-٣-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨
(النص باللغة البشتو)
١- الفقه الإسلامي - أ- العنوان

١٤٣٩/٦٣٥٣

ديوي ٢٥٠

رقم الايداع: ١٤٣٩/٦٣٥٣

ردمك: ٧-٧-٠٧-٣-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

Download From; Aghalibrary.com

د زکات احکام

د زکات حکم:

زکات د اسلام د ارکانو نه یو رکن دے، او هر مسلمان باندے واجب دے چه کله دنصاب مالک شی، الله پاک فرمائی: (وَأَقِمْوْا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ) البقرة ۱۱۰ ترجمه: او دمانخه پابندی کوئ او زکات ورکوئ.

د زکات په حکم کښې ډیر فوائد او حکمتونه دی:

- (۱) د نفس پاکوالے او د بخل او شومتیا نه لروالے راوړي .
- (۲) مسلمان د سخاء د خائسته صفت سره عادت کیدل .
- (۳) د غریبانانو او مالدارو مینخ کښې مینه پیدا کیري، ځکه نفسونه احسان طرفته مائل کیري .
- (۴) د غریب مسلمان حاجتونه پوره کیري .
- (۵) انسان ورسره د گناهونو نه صفا کیري، او درجات ورسره بلند کیري .

کوم اشیاء کنبی زکات فرض دی ؟ :

ذهب (سره زر/سونا) فضه (سپین زر/ چاندي) د تجارت سامان، او ډنگر/ خاروی، او هر هغه خیز چه د زمکه نه راوخی د دانو په شکل کنبی یاد میوو په شکل کنبی یاد معدنیاتو په شکل کنبی.

د ذهب (سرو) او فضه (سپنوزرو) زکات :

سرو او سپینوزرو کنبی زکات واجب دے، په هر شکل کنبی چه وی، کله چه د نصاب مالک شی. د سرو زرو نصاب شل مثقاله دے، یو مثقال (۴.۲۵) گرامه دے نو شل مثقاله (۸۵) گرامه راخی، او د سپنوزرو نصاب (۲۰۰) درهمه نبوی دے چه یو درهم (۹۷۵.۲) گرامه دے د (۲۰۰) درهمونه (۵۹۵) گرامه جوړیږی، نو چاسره چه دومره نصاب وی نو (۲۰۵) فیصده زکات ورکول فرض دی، کچرته یوتن غواړی چه نقد روپو لحاظ سره زکات وباسی، اول بهخپل وطن کنبی د یو گرام سرو او یا د سپنوزرو قیمت معلوم کړی، په کوم کال کنبی چه زکات وباسی او د هغه د قیمت نه به زکات وباسی. مثال په طور: یوسرے د (۱۰۰) گرامه سرو مالک شو، نو زکات ورکول

ورباندے واجب دی چہ کلہ یو کال پرے تیر شی، حُکھچہ دے دنصاب مالک دے، پدے کنبی بہ دوه نیم (۲۰۵) گرامہ سرہ زر ورکوی، او کہ زکات کنبی نقدے پیسے ورکری، نودسروزرو قیمت بہ دغھکال باندے معلوم کری پہ کوم کال چہ زکات ورکوی، او د دوه نیم گرامہ سرو قیمت بہ ورکری، او دغه رنگہ عمل بہ د سپنو زرو (چاندی) سرہ ہم وکری. او دغه رنگہ نقدو پیسو کنبی ہم زکات واجب دے چہ کلہ نصاب تہ ورسیری، او یو کال ورباندے تیر شی بس چاسرہ چہ د (۸۵) گرامو سروزو قیمت موجود شی، زکات ورباندے واجب دے، زکات بہ ورکوی ددوه نیم گرامو پہ اندازہد قیمت. کچرتہ د (۸۵) گرامونہ ورسرہ مبلغ کم وی، نو زکات ورباندے نشته دے. مثلاً یو شخص سرہ ٲول مبلغ (۸۰۰) ریالہ دے او کال ورباندے تیر شو کلہ چہ د (۵۹۵) گرامہ سپینو زرو قیمت ٲوس وکرو د هغے قیمت (۸۴۰) ریالہ وو، ده باندے زکات نشته دے، حُکھ چہ نصاب ورسرہ پورہ نہ دے.

د تجارت پہ سامان کنبی زکوٰۃ :

مسلمان تاجر چہ تجارت کنبی ورلہ اللہ پاک ٲیر مال ورکری وی، هغه باندے پہ کال کنبی زکات ورکول واجب

دی، چہ د اللہ د نعمت شکر ادا کړی، او دخپلوحاجت مندوورونو حاجت پوره کړی، هغه سامان چہ اغستل او خرخول پکښې دگټے دپارهکیږی که زمکه وی، که حیوانات وی، که طعام وی، که دخښاک خیزونه وی، اوکه گادپیوی وغیره، ددے د زکات شرط دادے چہ نصاب ته به رسیدلی وی، طریقه ئے داده چہ د سرو زرو یا سپینو زرو قیمت به معلوم کړی، د مجموعه قیمت نه به دوه نیم فیصده زکات ورکوی . مثلاً که یو انسان دیو لاکهـ (۱۰۰۰۰۰)ریال په مقدار باندے د سامان د تجارت مالک شي پدے کښې دوه نیم زره (۲۵۰۰)ریال زکات ورکول واجب دی، د تاجرانو ذمه واری داده چہ د کال په آخر کښې دے د خپل ټول سامان حساب وکړی، او زکاتدے اداکړی، کچرته یو تاجر د نوی کال د شروع کیدونه لس(۱۰)ورخے مخکښې سامان واغستلو، د کال په شروع کیدو سره به په ټول سامان کښې زکات ورکوی، د کال حساب به د هغه ورخے نه کوی، د کومے ورخے نه ئے چہ تجارت شروع کړیدے، په هر مسلمان باندے فرض دی چہ د کال په آخر کښې ورسره څومره سامان وی د هغه زکات ورکړی. هغه څاروی چہ کور کښې

ساتلے شی، بھر د خریدلو دپاره نشی لیبرلے، لیکن د تجارت دپاره ئے ساتلیوی، کچرتهددے قیمت نصاب تهرسیدلے وی، زکات پکنبې ورکول واجب دی، زکوٰة به د نقدو روپو په شکل کنبې ادا کیدلے شی .

د شیئر (شراکت) روپو کنبې زکات :

(شیئر دیته وائی چه ډیر ملگری د تجارت دپاره روپو راجمعکړی) ډیر خلق دجائیداد یا د کارخانو د شیئر حصه اخلی، او خپل رقم منجمد کړی، کله کله ډیر کالونه دغه رقم منجمد وی (چه کاروبار پرے نکوي) نو دا خبره زده کول پکار دي چه په دغه حصه دارئ کنبې هم زکات واجب دے ځکه چه دغه مال د تجارت حسابیری، په مسلمان باندے فرض دی چه د هر کال په آخر کنبې د خپل شیئر د حصے نه زکات ورکړی .

د زمکے په فصلونو کنبې زکات. د زمکے هغه فصل چه ذخیره کیدلے شی زکات ورباندے فرض دے، مثلاً کجورے، غنم، جوار، وریژے وغیره، البته سبزیانو او میوو کنبې زکات واجب ندے، د زمکے پیداوار چه د (۶۱۲) کیلو گرام وزن

تہ ورسیری، دا نصاب دے، او کال تیریدل ورباندے شرط ندے بس چہ فصل کلہ پوخ شی نو زکات بہ ترے ورکیدلی شی کچرتہ زمکہ پہ نہری اوبو باندے مشقت سرہ اوبہ کیدلہ نو نیم عشر (۵ فیصد) بہ ورکوی، او کہ بارانی اوبو باندے خرو بہ کیدلہ نو بیا بہ پورہ عشر ورکوی، د مثال پہ طور باندے یو سپری غنم وکرل د ہغے نہ پیداوار ۸۰۰ کیلو گرامہ غنم وشول، چونکہ د غنمو نصاب (۶۱۲) کیلوگرامہ دے ددے وجے نہ پدے باندے زکات (عشر) فرض دے چہ (۸۰) کیلو زکات بہ ورکوی، پدے شرط چہ دمشقت نہ بغیر زمکہ اوبہ کوی، او کچرتہ مشقت سرہ زمکہ اوبہ کوی نو بیا بہ (۴۰) کیلو گرامہ ورکوی۔

پہ حیواناتو کنبی زکات

ددے حیواناتو نہ مراد اوبنان، غواگانے، گدے او چیلیے دا قسم انواع مراد دی، زکات پکنبی پہ لاندے شرطونو سرہ واجب دے: (۱) نصاب تہ بہ رسیدلی وی، د اوبنانو نصاب (۵) پنخہ اوبنان دی، د گدو او بیزو نصاب (۴۰) خلویبنت دی، او د غواگانو او میخو نصاب (۳۰) دیریشٹ غواگانے دی، ددے نہ پہ کمو کنبی زکات نشتہ۔

(۲) یو کال به ورباندے د مالک سره تیر شوے وی .

(۳) دا حیوانات به د کال په اکثره حصه کښې خریدونکي وی، نو زکات به پکښې واجب وی، او په هغه حیواناتو کښې زکات نشته چه د کومو دپاره مالک گیاه راوړی او یا ورله روپو باندے گیاه اخلی .

(۴) بل شرط دخناروو دزکات دپاره دادے چه دغه خاروی به د مالک د خدمت دپاره خاص نه وی، لکه زمیدارئ یا نور دکورد خدمت دپاره به نوی .

په اوبنانو کښې زکات

اوبنانو کښې زکات واجب دے چه کله نصاب ته ورسیري، نصابداوبنانو (۵) پنځه عدد دے، کله چه یو مسلمان د پنځو نه تر (۹) نهو اوبنانو پورے مالک شی، او دهغه په ملکیت کښې ورباندے کال تیر شی، نو یو گد به زکات کښې ورکوی، او کچرته د (۱۰) د لسونه تر (۱۴) خوارلسو پورے مالک شی پدے کښې دو (۲) گدان دی، او کچرته د (۱۵) پنځلسونه تر (۱۹) نورلسو پورے مالک شی درے گدان به ورکوی، که د (۲۰) شلو نه تر (۲۴) خلیریشتو اوبنانو مالک شی پدے کښې

خلور گدان دی، کہ د (۲۵) پنځہ ویشتنو نہ تر (۳۵) پنځہ دیرشو پورے پدے کنبی یو بنت مخاض دے (یعنی یو کلنے داوئیں بچے چہ یو کال ئے پوره شوے وی)، کچرتہ بنت مخاض پیدانثی نو ابن لبون ہم کافی کیری (ابن لبون یعنی دوہ کلنے اوبنچہ دوہ کالہ ئے پوره شویوی، او کله چہ د (۳۶) شپہر دیرشو نہ تر (۴۵) پنځہ خلویبنتو پوری د اوبنانو مالک شی، نو یو بنت لبون (دوہ کلنی اوبنہ) به ورکوی، کچرتہ د (۴۶) شپہر خلویبنتو نہ تر (۶۰) شپیتو پورے اوبنانو مالک شی نو یوہ حقہ (یعنی درے کلنی اوبن) به ورکوی. او کچرتہ د (۶۱) یو شپیتہ نہ تر (۷۵) پنځہ آویا پورے وی نو یوہ جذعہ (خلور کلنی اوبن) به ورکوی، او کہ د (۷۶) شپہر اویا نہ تر (۹۰) نوی پورے مالک شو نو دوہ بنت لبون (دوہ کلنی) به ورکوی، او کچرتہ د (۹۱) یو نوی نہ تر (۱۲۰) یوسل شلو پورے مالک شی، نو دوہ حقی (درے کلنی) به ورکوی،

او ددے نہ چہ زیاتیبری نو په هرو (۴۰) خلویبنتو اوبنانو کنبی یو بنت لبون (یو کلنی اوبن) دی او په (۵۰) پنځوستو کنبی یوہ حقہ (درے کلنی اوبنہ) ده.

لانڈینی جدول کنبی د اوبنانو دزکات عدد ذکر دے :

الزكاة	العدد		الزكاة	العدد	
	الى	من		الى	من
بنتا لبون (دوه کلنی)	۴۵	۳۶	شاة (کپ)	۹	۵
حِقَه (درے کلنی)	۶۰	۴۶	شاتان (۲: کپان)	۱۴	۱۰
جذعه (خلورکلنی)	۷۵	۶۱	ثلاث شياه (۳: کپان)	۱۹	۱۵
بنتالبون (دوه کلنی)	۹۰	۷۶	أربع شياه (۴: کپان)	۲۴	۲۰
حقتان (درے کلنی)	۱۲۰	۹۱	بنت مخاض (يوه کلنی اوبنه)	۳۵	۲۵

کچرتہ ددے نہ زیات وی نو هرو خلویبستو کنبی یو بنت لبون (دوه کلنی) او پنخوستو کنبی یوہ حِقَه (درے کلنی) ده

په غواگانو کنبی زکات

کله چه یو مسلمان د (۳۰) دیرشونه تر (۳۹) نهه دیرشو پورے

دغواگانو مالک شی، نو یو تبیع (یو کلنے سخے) بهورکوی، که د (۴۰) خلوینبتو نه تر (۵۹) نهه پنخوسو پورے مالک شو، نو یوه مسنة (دوه کلنئ سخے) بهورکوی، او که د (۶۰) شپیتونه تر (۶۹) نهه شپیتو پورے مالک شی، دوه تبیع (یو کلنے) به ورکوی، او که د (۷۰) اویاو نه تر (۷۹) نهه اویاو پورے مالک شی، نو یوه مسنة (دوه کلنئ سخے) او یو تبیع (یوکلنے سخے) به ورکوي. او ددے نه بعد هرو دیرشو کبې یو تبیع (یو کلنے سخے) او خلوینبتو کبې یوه مُسنه (دوه کلنئ سخے) ورکیدلے شی .

الزکاة	العدد	
	من	الی
تبیع (یو کلنے سخے)	۳۰	۳۹
مُسنه (دوه کلنئ سخے)	۴۰	۵۹
تبیعان (۲ دوه یو کلنئ سخے)	۶۰	۶۹
مُسنه او تبیع (یو دوه کلنئ سخے او یو یو کلنے سخے)	۷۰	۷۹

پہ گدو بیزو کنبی زکات

کلہ چہ یو انسان د (۴۰) خلویبنتو نہ تر د (۱۲۰) یوسل شلو گدو بیزو مالک شی، نو زکات کنبی ورباندے یو گدو ورکول واجب دی، کلہ چہ یوہ گدوہ ورباندے زیاتہ شی د (۱۲۱) نہ تر (۲۰۰) دوہ سوو پورے، نو دوہ گدیان بہ ورکوی، کہ یو گدو ہم زیات شی تر (۳۹۹) درے سوہ نہہ نوی پورے درے گدیان بہ ورکوی، او چہ ددے نہ زیات شی تر (۴۹۹) خلورسوہ نہہ نوی پورے نو خلور گدیان بہ ورکوی، او کچرتہ ددے نہ ہم یوہ زیاتہ شی تر (۵۹۹) پنځہ سوو نہہ نوی پورے نو پنځہ گدیان بہ ورکوی، ددے نہ بعد بہ پہ ہرو سلو کنبی یو گدو وی ہر خومرہ تہ چہ ورسپی.

الزکاة	العدد	
	من	الی
شاة (یو گدو)	۴۰	۱۲۰
شاتان (دوہ گدیان)	۱۲۱	۲۰۰
ثلاث شیاہ ۳ (درے گدیان)	۲۰۱	۳۹۹
أربع شیاہ ۴ (خلور گدیان)	۴۰۰	۴۹۹
خمس شیاہ ۵ (پنځہ گدیان)	۵۰۰	۵۹۹

د زکات مستحقین: اللہ پاک فرمائیلى دى: [إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ
وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ] {التوبة: ٦٠}

ترجمه: يقيناً حقداران د زکات فقيران دى، مسکينان دى،
دزکات راغونډونکى دى، او دهغه خلقو دپاره چه د هغوى
زړونه اسلام ته مائل کولمقصودى، او دختونو په آزادولو
کښې (يعنى غلامان آزادولو کښې) او د قرضدارو دپاره او
دالله په لاره کښې جهاد او دعوت کونکو دپاره او دمسافرو
دپاره دا دالله د طرفنه فرض دى . الله تعالى اته قسمه خلق
ذکر کړي دى، هريو ددنه مستحق دزکات دى، اسلام
کښې زکات د معاشرے د ترقی او د ضرورت مندو خلقو د
ضرورت پوره کولو دپاره مقرر شويده، او دا يواځے د شرعي
علم والو دپاره خاص نده، لکه څنگه چه دا حال د نورو
اديانو ده .

د زکات د حقدارانو تفصيل په لاندے ډول ده :

١-الفقير: دا هغه څوک ده چه دخپل ضرورتونو نيمه حصه
مال هم نه لري .

۲- المسکین: دا هغه څوک دے چه دخپل ضرورت نیمه حصه مال خو لری لیکن ټول ضرورتونه نه ئه پوره کیری، داسه کس له د زکات نه دیوے میاشته خرچه او یا دپوره کال خرچه ورکولو جائز دی .

۳- العاملین علی الزکاة: هغه کسان چه دبادشاه د طرفنه د زکات په راغونډولو مقرر وی دخپل عمل مطابق به دزکات دمال نه تنخواه اخلی اگرکه مالداره وی .

۴- المؤلفة قلوبهم: ددے نه مراد هغه مشران دقومونو دی چه ددے دوجه نه اسلام ته مائيله شی، او یا مسلمانان دهغوی د شرنه محفوظ شی، او دغه رنگهنوی اسلام قبلونکو تهپه اسلام باندے د مضبوطوالی دپاره دزکات نه څه حصه ورکیدل پکار دی .

۵- د غلامانو دآزادولو دپاره یاد دشمن د قید نه د مسلمان د خلاصی دپاره هم د زکات مال خرچه کیدل جائز دی .

۶- د قرضدار دقرض دخلاصی دپاره دزکات مال ورکیدلے شی پدے شرط چه د غلطو کارونو د وجے نه نوی قرضدارے

شوے، او خپله د خلاصولو وس نه لری او صاحب دمال مطالبه کوی .

۷- فی سبیل الله: ددے نه مراد هغه مجاهدین دی چه بغیر د تنخواه نه دالله تعالی په لاره کښې جهاد کوی، ددے مال نه به د هغه دکورخرچه ورکیدلے شی، او دهغه دپاره به اسلحه اغستلے شی، شرعی علم حاصلول هم یو جهاد دے، مثلاً یو تن دشرعی علم دپاره خپل ځان فارغ کول غواړی، دهغه دذاتی ضرورتونو دپاره دومره مال به ورکړے شی چه علم شرعی ته فارغه شی .

۸- مسافر: کوم مسافر سره چه د سفر خرچ او اخراجات ختم شی، او خپل کورته درسیدو اسباب ورسره نوی، نو د زکات دمال نه ورله دومره مقدار به ورکیدلے شی چه خپل کورته ورسپړی اگرکه کور کښې مالداره وی .

تنبیه: د لارو کوڅو او جوماتونو په جوړولو کښې د زکات مال خرچ کول جائزندی.

ضروری خبرے:

۱- د سمندر نهر او دستلے شوی څیزونو کښې زکات نشته لکه

ملغلرے، یاقوت، مرجان، او مہیان وغیرہ، پدے شرط چہ د تجارت دپارہ ونہ گرځولے شی .

۲- کرایہ باندے ورکړے شوی بلډنگ او کور یا کارخانہ کښې زکات نشته، البتہ دهغه نه حاصل شوی آمدنی کښې زکات شته چہ کال ورباندے تیر شی، مثلاً یو تن کور کرایہ باندے ورکړیدے، کرایہ اخلی او دغه نصاب ته ورسیری او کال ورباندے هم تیر شی نو زکات به ورکوی.

د خوراک خښاک احکام

الله سبحانه وتعالی خپلو بندگانوته د پاک (طیب) خیزونو د خوراک حکم کړیدے او د پلټو (خبیث) خیزونونه ئے منع کړیدی، الله پاک فرمائی: [يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ] {البقرة: ۱۷۲} ترجمه: اے ایمان والو! خوراک کوئ د پاکوهغه خیزونونه چہ مادر کړیدی، او د الله تعالی شکر کوئ که چرته تاسو خاص دهغه بندگی کونکي یئ.

قاعدہ دادہ چہ اصل پہ خورا کونو کنبی (اباحت) حلال والے دے، د حرامو څیزونو بیان به په شرعہ کنبی کیری، اللہ تعالیٰ دمؤمنانو دپاره طیبات مباح کرے دے چہ فائدے ترے واخلی، نو د اللہ تعالیٰ نعمتونه د اللہ تعالیٰ په نافرمانی کنبی استعمالول جائزندی، اللہ تعالیٰ خپلو بندگانو ته په خوراک څښاک کنبی حرام واضح کریدی، اللہ تعالیٰ فرمائی: [وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَّا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ] {الأنعام: ۱۱۹} ترجمہ: یقیناً اللہ په تفصیل سره بیان کریدی تاسوته هغه څه چہ حرام ئے کریدی په تاسو باندے مکر که تاسو ډیر محتاجه شیء هغه ته. دکوم څیز چہ تحریم نوي بیان شوے هغه به حلال وي. «قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ فَرَضَ فَرَائِضَ فَلَا تَضِيعُوهَا، وَنَهَى عَنْ أَشْيَاءَ فَلَا تَنْتَهِكُوهَا، وَحَدَّ حُدُودًا فَلَا تَعْتَدُوهَا، وَغَفَلَ عَنْ أَشْيَاءَ مِنْ غَيْرِ نَسِيَانٍ فَلَا تَبْحَثُوا عَنْهَا» رواه الطبراني. ترجمہ: اللہ تعالیٰ بعض کارونه فرض کرے دے نو هغه مه ضائع کوئاو د بعض څیز نه ئے منع کرے ده، د هغه خلاف ورزی مه کوئ، او بعض حدود اوپولے ئے مقرر کړی دی د هغه نه تجاوز مه کوئ، او بعض څیزونه ئے پریښودی دی چہ هیر ترے ندي نو هغه مه لټوی

دہغہ خیزونو حرامول جائز ندی چہ اللہ تعالیٰ او رسول اللہ ﷺ نومی حرام کپری۔

قاعدہ : ہر ہغہ طعام حلال دے چہ صفا وی او بے ضررہ وی، او ہرہغہ طعام جائز ندے چہ گندہ وی، بدن دپارہ نقصان وی، لکہ مردارہ، (چہ بغیر دشرعی طریقے نہ ترے ساہ وخیژی، وینہ بھیدونکے (د ذبح نہ البتہ کہ رگونو او غوبنہ کنبی وینہ پاتے شی جائز دہ) خنزیر، دنشے خیزونہ، او چہ دگندگی سرہ گپوڈ شوی وی، حرام دی حکہ چہ نجس او نقصانی دی .جائز خورا کونہ دوہ قسمہ دی : حیوانات او سبزیانی،

بیا حیوانات دوہ قسمہ دی :

اُوچہ باندے اوسیدونکی، او دریاب کنبی ژوند کونکے، ہر چہ دریابی حیوانات دی نو ہغہ حلال دی تردے چہ د دریاب مردارہ ہم حلالہ دہ، د ذبحی شرط پکنبی نشتہ دے۔ د اُوچی اوسیدونکی حیوانات حلال دی مگر ہغہ انواع چہ اسلام حرام کپری دے لکہ :

۲= کورنے خر

۳= د دارو والا حیوان چہ ماتول کوی مگر ضبع (گورگتی) جائز دہ .

۴= پہ مارغانو کنہی پنجو والا چہ ماتول کوی حُکھ حدیث کنہی راغلی دی : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: «نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ وَعَنْ كُلِّ ذِي مَخْلَبٍ مِنَ الطَّيْرِ» (رواه مسلم : ۱۹۳۴) ترجمہ : عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فرمائی: رسول اللہ ﷺ منع کپیدہ د خوراک دهر هغه درنده نه چه تیره غابونہ لری، او دهر هغه مارغه نه چه پنجه لری.

۵= هغه مارغانچه گندگی او مردارے خوری، لکه تپوس، باخه، کارغه وغیره حُکھ ددوی خوراک گندگیده، او هغه چه د انسان طبیعت ئے بد کنہری لکه مار، لپم، مبره، چنجی او نور حشرات وغیره . ددے نه علاوه مارغان او حیوانات حلال دی لکه آسونہ، صحرائی خرہ، چرگان، هوسی، خرگوش، شتر مرغ وغیره وغیره، مگر صرف جلالہ (گندگی خورونکے حیوان) او دا هغه حیوان دے، چه اکثر خوراک د هغه گندگی وی، نو درے ورخو د بندولو نه پس چه پاک خوراک وکپری بیا

جائزہ دی . سبزیانو کنبی د اوبرے او پیاز خوراک مکروه دے، او هر هغه سبزی چه ددے پشان بد بوئی ولری او خاصکر جومات ته د حاضرئ په وخت کنبی ترے ځان ساتل پکار دی . کچرته یو انسان دومره محتاجه شی چه دهغه ژوند ته خطره وی نو دغه وخت کنبی حرام څیزونه دومره خوړل جائز دی چه ژوند ئے بچ شی سیوا دزهرونه . که یو سرے د میوو په باغ ورتیریری او راغورځیدلے شوی، یا زمکے ته نزدے میوے چه نه دباغ نه گیر چاپیره دیوال وی، او نه څوکیدار وی خوړل جائز دی، د ځان سره به وړی نه، او نه به ونے ته څیژی، او نه به ئے په کانړو باندے ولی او نه به د راغونډ شوو میوو نه اخلی مگر که سخت ضرورت وی .

د ذبحے احکام

داوچے د حیواناتو د ذبحے شرط دادے چه د شریعت د اصولو مطابق ذبحه وکړے شی، د ذبحے طریقہ دادهچه د حیوان مرئ او د ساه اغستلو ناله په بنیطریقې سره پریکړے شی، که د مجبورئ په حالت کنبی د بدن د هر

رگ نہ وینہ لاپرہ شی نو حلال دے، د شرعی ذبحے نہ بغیر د حیوان خوراک حرام دے .

د ذبحے شرطونہ :

۱=ذبحھکونکے باید مسلمان وی، عاقل وی، یا اهل کتابی وی، دلیونی، نشائی، او ماشوم (چہ بنہ او بد نہ پیژنی) ذبحہ جائز نہ، او نہ د کافر، مجوسی، بت پرست او قبر پرست د لاس ذبحہ صحیح دہ .

۲=د ذبحے آلہ باید موجودھوی ہر ہغہ آلے سرہ ذبحھکول جائز دی چہ تیرہ طرف ئے وی پدے تیرہ طرف بانده دپریکیدلو دوجے نہ وینہ روانہ شی، کہ د اوسپنے وی، اوکہ گتہ وغیرہ وی، مگرھدوکی، نوک او غائب بانده ذبح کول جائز ندی .

۳=ذبحہ کنبی د مرئ پریکول دی یعنی دساہ اغستلو نالہ او د خوراک خنباک نالہ او د مرئ غت رگونه پریکولدی حکمت ددے خائے پہ پریکولو کنبی دادے چہ دلته تول رگونه راجع شوی دی، یو خو وینہ پہ بنے طریقے سرہ وخی، نو غوبنہ ئے خورہ وی، او بل حیوان تہ پہ ساہ وتلو کنبی

آسانتیا وی . کچرتہ مجبوری وی، او حیوان پہ مرئ کنبی ذبحہ کول ممکن نہ وی، مثلاً بنکار وغیرہ وی، نو دداسے حیوان ذبح صرف زخمی کول دی، کہ د بدن پہ هر خائکنبی وی او هغه حیوانات لکه منخنقه (خفه) پھانسی کرے شوے وی) موقوذة (تکولے شوے وی) متردیة، (د برہ نہ را غختلے شوے) نطیحة، (بنکر باندے وهلے شوے) او هغه چه درندگانو مات کرے وی، دداسے قسم حیوان خورل پدے شرط جائز دی چه ساه (روح) پکنبی موجود وی او ذبحہ شی .

۴= د ذبحے پہ وخت کنبی ذبح کونکے به بسم الله وائی، او تکبیر وئیل هم سنت دی .

دذبحے کولو آداب

- ۱- پسه چاره باندے ذبحہ کول مکروه دی .
- ۲- د حیوان پہ مخامخ چاره تیره کول جائز ندی .
- ۳- قبلے ته د حیوان مخ کول غوره دی .

د ذبحے پہ وخت کنبې د حیوان خټ ماتول یا پریکول د روح د وتلو نه مخکنبې مکروه دی. د غواگانو او گډو بیزو په ذبح کنبې سنت طریقه داده چه گس اړخ باندے به حملولے شی او اوښ په اولارہ باندے چه گسه خپه ئے ترلے شوی وی .

بنکار:

د حاجت مطابق بنکار کول جائز دی، هسے دمشغولتیا او لوبو دپاره مکروه دی، دبنکار د لگیدلو نه پس دوه حالتونه دی:

۱- یو حالت چه ژوندے په لاس راشی نو ذبحه کولے به شی .

۲- کچرته مړ وی او یا په آخری ساگانو کنبې لاس له راشی نو بغیر د ذبحے نه هم جائز دے. د بنکار کونکي دپاره هغه شرطونه دی کوم چه د ذبحه کونکي دی، لکه عاقل، مسلمان او یا کتابی به وی، د مسلمان دپاره د لیونی، مجوسی، مشرک او کافر بنکار خوړل جائز ندے. آله د ذبحے باید تیره وی چه وینه په آسانی سره وبھیوی، ددهوکی اود نوکانو نه به نوی جوړه شوی، یعنی ټول انواع ددهوکو به نوی، او حیوان به د تیره والی دوجے نه پریکوی، نه د دروند والی د وجے نه،

او ہرچہ ہنکاری سپے یا ہنکاری مارغہ زخمی کپری وی د
ہغے خوراک ہم جائز دے چہ کلہ معلم (تعلیم ورکپے
شوے وی) یعنی دہنکار ہنودنہ ورتہ شوی وی .

د ہنکاری حیوان تعلیم: کلہ چہ مالک ئے ہنکار پسے لپری
نوخی، او ہنکار دمالک دپارہ نیسی، تر خوچہ مالک ورلہ
راشی، د خپل خان دپارہنہ نیسی. کہ یو ہنکاری د ہنکار پہ
نیت آلہ ویشتلے نوی بلکہ پہ خطاء سرہ د لاس نہ گوزار
شی، او حیوان ورباندے مپرشی، نو دغہ حیوان حلال ندے
حکے چہ نیت د ہنکار ئے پکنہی نوو کپے. دغہ رنگہ
کھنکاری سپے پخپلہ ہنکاریسے لار شی، دغہ ہنکار ہم
حلال ندے حکے چہ مالک ندے لپرلے، او نہ پکنہی نیت
د ہنکارشتہ دے، کچرتہ ہنکاری غشے ویشتہ یا ورباندے بل
حیوان ولریدو یا تبول یوخل باندے ولکیدل نو ددے خوراک
جائز دے. دغشی ویشتو پہ وخت یا دہنکاری حیوان د
لپریدو پہ وخت کنبہی بسم اللہ، اللہ اکبر وئیل سنت دی،
گویا کنبہی دغہ ہنکار ئے پہ لاس باندے ذبحہ کپرو.

تنبیہ :

سپی ساتل حرام دی، لیکن رسول اللہ ﷺ د بعضو سپو د ساتلو اجازہ ورکړے ده لکه بنکاری سپے، د فصل د حفاظت دپاره سپے، د خاروو د حفاظت دپاره سپے ساتل جائز دی .

د لباس (جامو) احکام :

اسلام د خائسته والی او د صفائیدین دے، مسلمانانو ته د صفائی او خائسته والی تعلیم ورکوبیلکه الله تعالی لباس ددے دپاره پیدا کړیدے چه انسان ورباندے خپل ستر پرده وکړی، او خائسته بنکاره شی، د الله تعالی ارشاد مبارک دے :

[يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوْآتِكُمْ وَرِيشًا
وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ
يَذَكَّرُونَ] {الأعراف: ٢٦} ترجمه: اے د آدم اولاد! مونږ ستاسو
دپاره لباس نازل کړیدے، چه ستاسو عورتونه پتوی، او
خائستهوالے درکوی، او د پرهیزگاری لباس ډیر غوره دے، دا
د الله تعالی د طرفنه نښے دی چه خلق ترے نصیحت واخلی
لباس کښې اصول دادی چه هر قسمه لباس اچول جائز دی

مگر د کوم لباس نہ چہ شریعت منع کړی وی د هغه استعمال حرام دے لکه :

۱- دومره تنگے او نرئ جامے چہ د انسان عورت او د بدن هر اندام پکښې ښکاری .

۲- د کافرانو او دبدکرداره خلقو سره په لباس کښې مشابهت کول .

۳- یالباس کښې د قیمت او مقدار په لحاظ سره فضول خرچی یا تکبر کول .

۴- د سرو دپاره ریڅم او سره زر (سونا) حرام دی، البته د ښځو دپاره جائز دی . د علي رضي الله عنه نه روایت دے: **يَقُولُ إِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ أَخَذَ حَرِيرًا فَجَعَلَهُ فِي يَمِينِهِ وَأَخَذَ ذَهَبًا فَجَعَلَهُ فِي شِمَالِهِ ثُمَّ قَالَ «إِنَّ هَذَيْنِ حَرَامٌ عَلَى ذُكُورِ أُمَّتِي»** سنن ابی داود (۴۷۸) ترجمه: نبي کریم ﷺ ښي لاس کښې ریڅم او چپ لاس کښې سره زر واخستل، اووے فرمائیل چہ دا دوه څیزونه زما د امت یه نارینو باندے حرام دی، البته د سپین زر استعمالول اچول جائز دی . کوم لباس کښې چہ دساه لرونکي څیز تصویر وی د هغه اغوستل دمسلمان دپاره

حرام دی، کہ جامہ کنبی د انسان یا حیوان تصویر وی او کہ زیوراتو کنبی وی د هغے اغوستل جرام دی. عن عائشة، أم المؤمنین، رضي الله عنها، أنها أخبرتها أنها اشترت تمرقة فيها تصاویر فلما رآها رسول الله ﷺ قام على الباب فلم يدخله فعرفت في وجهه الكراهية، فقلت: يا رسول الله أتوب إلى الله وإلى رسوله ﷺ ماذا أذنبت، فقال رسول الله ﷺ ما بال هذه التمرقة قلت اشتريتها لك لتعقد عليها وتوسدها، فقال رسول الله ﷺ إن أصحاب هذه الصور يوم القيامة يعدون فيقال لهم أحيوا ما خلقتم وقال إن البيت الذي فيه الصور لا تدخله الملائكة. رواه البخاري ومسلم. ترجمه: عائشه رضي الله عنها فرمائیلى دی چه ما یوه تکیه واخستله چه په هغے کنبی تصویران جوړ شوی وو، کله چه د نبی کریم ﷺ نظر مبارک ورباندے ولکیدو نو دروازه کنبی اودریدو، دننه راداخل نشو، عائشه رضي الله عنها فرمائی چه ماد نبی کریم ﷺ په مخ مبارک کنبی نفرت محسوس کرو، ماووئیل: زه الله تعالى ته توبه اوباسم او د الله د رسول ﷺ حکم ته ځان تسلیموم، ما نه څه گناه شوے ده، رسول الله ﷺ وفرمائل: څه وجه ده دے تکیه لره، ما ووئیل چه دا ما ستا دپاره اخستله ده چه ته ورته ډډه لگوے او آرام ورباندے

کوے، رسول اللہ ﷺ و فرمائیل : ددے تصویرانو جوړونکو ته قیامت کنبې عذاب ورکولے شی، او ورته به وویله شیچه ژوندی کړئ هغه خوک چه تاسو جوړ کړے دے، بیا ئے و فرمائیل چه ملائک هغه کور ته نه داخلیری چه هغه کنبې تصویران وی .

۵- دپړکو (گیتو) نه پرتوگ یا لنگ ښکته کول سړو باندے حرام دی، د ابوهریره رضی اللہ عنه نه روایت دے چهرسول اللہ ﷺ فرمائیلی دی : «مَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ مِنَ الْإِزَارِ فِي النَّارِ». ترجمه : هغه جامه چه دگیتونه (پړکونه) لاندے وی هغه به په اور کنبې وی . د گیتو (پړکو) نه جامه ښکته کول حرام دی، که قمیص وی که پرتوگ وی، که لنگ وغیره وی، دا حکم صرف د تکبر والو دپاره ندے بلکه د متکبر سزا نوره هم سخته وی، په حدیث د عبدالله بن عمر رضی اللہ عنه کنبې راغلی دی : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ خِيَلًا لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» متفق علیه. ترجمه : چاچه خپله جامه دتکبر د وجے نه زمکه باندے رابښکله اللہ تعالی به دقیامت په ورځ ورته درحمت نظر ونکړی . او

بنخہ باندے اُور دے جامے جو رول فرض دی چه ٲول بدن
ٲے پکنہی ٲت وی .

۶- دومرہ باریکے او تنگے جامے چه عورت او اندامونہ
پکنہی بنکاری سرو او بنخو دپارہ جائزندی .

۷- سرو دپارہ دبنخو مشابہت کول او بنخو لہ د سرو
مشابہت کول حرام دی . عبدالله بن عباس رضی اللہ عنہما
فرمائی : «لَعْنِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الْمُتَشَبِهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ
وَالْمُتَشَبِهَاتِ مِنَ النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ» رواه البَخَارِيُّ . ترجمہ : رَسُوْلَ
اللَّهِ ﷺ هَغَهَ سِرُوَ بَانْدَے لَعْنَتَے وِئیلے دے چه بنخو سرہ
خان یوشان کوی، او هغه بنخو باندے چه د سرو سرہ خان
یوشان کوی .

۸- د کفرانو سرہ ٲہ لباس کنہی مشابہت حرام دے چه
مسلمان هغه جامہ واچوی چه د کفرانو دپارہ خاص وی
عبداللہ بن عمرو رضی اللہ عنہ فرمائی : چه رسول اللہ ﷺ ما
باندے دوہ زعفرانی رنگے جامے ولیدلے، وے فرمائیل : «إِنَّ
هَذِهِ مِنْ ثِيَابِ الْكُفَّارِ فَلَا تَلْبَسُهَا» مسلم: ۴۰۷۷. ترجمہ: داد کفرانو
لباس دے، دَا مہ اچوہ .

دلباس آداب

۱- مسلمان لره پکار دی چه نوے جامے اچوی نو دعاء دے ووائی، په حدیث دابو سعید خدری رضی اللہ عنہ کنبی راحی: «اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِيهَ أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صَنَعَ لَهْ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صَنَعَهُ» (أبو داود: ٤٠٤٠) ترجمه: اے اللہ! ستا دپاره ټول صفتونه دی تا راته دا جامے واچولے، زه ستانه ددے خیر غوارم او دهغه څه خیر چه دا ورله جوړے شویدی او ددے دشر نه په تاپورے پناه غوارم، او دهغه څه دشر نه چه دا ورله پیداشوی وي.

۲- جامهاول بنی اندامونو ته اچول پکار دی، په حدیث دعائشه رضی اللہ عنہا کنبی راغلی دی: «كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحِبُّ التَّيْمَنَ مَا اسْتَطَاعَ فِي طُهُورِهِ وَتَنَعُّلِهِ وَتَرَجُّلِهِ» (متفق عليه). ترجمه: نبی کریم ﷺ په ټولو کارونو کنبی چه خومره به ترے کیدے شوه بنی طرف خونبولو، په اودس کولو کنبی، په سر برمنز کولو کنبی، او په پیزار اچولو کنبی به شروع دبنی خپے نه کوله، او ویستلو کنبی به شروع دگسے خپے نه کوله. ابوهریره رضی اللہ عنہ فرمائی چه رسول اللہ ﷺ فرمائی دی: «إِذَا انْتَعَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالْيَمَنِ وَإِذَا خَلَعَ

فَلْيَبْدَأْ بِالشَّمَالِ وَلْيُعَلِّمَهَا جَمِيعًا أَوْ لِيَخْلَعُهَا جَمِيعًا». صحیح مسلم. ترجمہ: تاسو کیچھٹوک پیزار اچوی نو شروع دے دینی خپے نہ کوی، او چہ اوباسی نو دگسے خپے نہ دے کوی، او یا دے دوارو خپو تہ واچوی، او دوارو خپو نہ دے پہ یوٹائی اوباسی پہ یو پیزار کنبی د تلونہپہ حدیث کنبی منع راغلے دہ چہ یوہ خپہ کنبی پیزار وی او بلہ کنبی نہ وی.

۳- ہر مسلمان باندے لازم دی چہ د بدن او دجامے د صفائی خاص خیال وساتی ځکہ داد خائستہ منظر بنیاد دے، اسلام صفائی طرفتہ ترغیب ورکریدے او د بدن او جامے د صفائی حکم ئے ہم ورکریدے.

۴- جامو کنبی غورہ رنگ سپین دے، عبد اللہ بن عباس رضی اللہ عنہ فرمائی چہ رسول اللہ ﷺ فرمائی یلی دی: اَلْبَسُوا مِنْ ثِيَابِكُمُ الْبَيَاضَ فَإِنَّهَا مِنْ خَيْرِ ثِيَابِكُمْ وَكَفَنُوا فِيهَا مَوْتَكُمْ.

ترجمہ: سپینے جامے اچوی ځکہ چہ دا ستاسو غورہ جامے دی، او پدے کنبی خپل مری دفن کوئی پدے خبرہ ځان پوہہ کول پکار دی چہ سپین رنگ صرف افضل دے، نور ہر قسمہ رنگونہ جائز دی پہ جائزو لباسونو کنبی د زیاتی

او اسراف نہ حآن ساتل پکار دی، اللہ تعالیٰ فرمائیلى دى :
 [وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ
 قَوَامًا] {الفرقان: ۶۷} ترجمہ: مومنان هغه خلق دي چه كله
 خرچه كوى نو نه زياتے كوى، اونه كنجوسى كوى، بلکه
 ددے په مینخ کنبی وی . او نبی کریم ﷺ فرمائی : «كُلُوا
 واشربوا والبسوا وتصدقوا في غير إسراف ، ولا مخيلة» (رواه
 البخاري). ترجمہ: خورئ او خنبئ او صدقه كوى په غير د
 اسراف او بغير د تكبر كولو نه.

دنكاح مسائل

د نكاح شرطونه: ۱=د خاوند او د بنخے رضاشروط ده،

او دا جائز ندى چه په بالغ او عاقل انسان باندے په نكاح
 كولو كنبی زور وكړے شى، او نه بالغه عاقله بنخه باندے د
 هغه چا په باره كنبی چه نكاح كول ورسره نه غواړی ځكه
 د بنخے د رضا نه بغير نكاح كول اسلام منع كړیده، كه يوه
 بنخه د يو سړى سره د نكاح كولو نه انكار وكړی، په هغه
 باندے به زور نشی كيدلے دا حق پلار ته هم نشته .

۲=ولى: يعنى دبنخے سرپرست نه بغير نكاح نه كيری،

رسول الله ﷺ فرمائیے دی: (لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلَى) (ابوداؤد) ترجمہ:
 د سرپرست نہ بغیر نکاح صحیح نہ دہ. کہ یوے بنخے پہ
 خپله ځان پہ نکاح ورکړو او که بل چاله ئے اختیار
 ورکړے وی نو نکاحے فاسده ده، او کافر سرے د مسلمان د
 بنخے ولی نشی جوړیدلے، دچاچه ولی نویحاکم د وخت به
 هغه په نکاح ورکوی. ولی (سرپرست) به څوک وی؟ هر
 عقلمند، بالغ، مسلمان سرے به ولي وي چه د بنخے نزدے
 رشته دار وی په لاندے ډول سره: پلار یا د پلار د طرفنه
 منتخب شوے سرے، بیا نیکه د پلار د طرفنه، که دا نه وي
 بیا د هغه پلار چه څوک موجود وی. بیا ځوی د بنخے، بیا
 نواسے او دغسے لاندے ورپسے ورځه. بیا سکه ورور، بیا
 ورور د پلار د طرفنه، بیا د سکهورور ځامن (ورپرونه) بیا د
 پلار شریکي ورور ځامن، پدے اصولو باندے څومره چه
 نزدے رشته دار وی هغه به د ولایت حقدار وی، ددے نه
 پس سره تره، بیا پلار شریکي تره، او بیا د هغوی اولاد
 څومره چه نزدے وی هغومره به حقدار وی، ددے نه پس د
 پلار تره بیا دهغه اولاد، بیا د نیکه تره بیا د هغه اولاد. د ولی
 دپاره ضروری دی چه د نکاح کولو نه مخکښې د بنخے نه

تپوس وکړی، د ښځې دپاره د ولی مقررولو کښې حکمت دادے چه د زنا لارے بندے شی ځکه داگرانه ندهچه زنا کارسرے ښځے ته ووائی چه ځان ددومره روپو په عوض کښې په نکاح راکړه، او پدے باندے دوه کسان د خپلو ملگرو نه یا د نورو خلقو نه گواه کړی، زنا ته به لاره کولواوه نه شی .

۳- گواهان: په نکاح کښې دوه یا د دوو نه زیات گواهان چه نیک سیرت والا وی لازم دی، گواهان باید د غټو گناهونو نه ځان بچ کوی، یعنی زنا، شراب وغیره گناهونو کښې ملوث نوی .

د نکاح طریقہ داده :

هغه هلک چه نکاح کوی یا د هغه نائب به د جینی ولی (سرپرست) ته ووائی، دا فلانکئی نومے جینی تا په دومره مهر سره فلانی هلک ته په نکاح شرعی سره ورکړیده؟، په جواب کښې به ولی وائی : ما دا فلانئخپله لور یا خور یا چه زه ئے سرپرستی کوم (دجینی نوم به ذکر کړی) دے هلک له په دومره مهر سره په نکاح شرعی سره ورکړیده، هغه به

ووائی ما قبوله کړی ده . او د خاوند د طرف نه هم بل څوک وکالت کولې شي. ۴-مهر مقررول : په مهر کښې بهتره داده چه معمولی مقدار مقرر شی، مهر به په عقد نکاح کښې ذکر کیدلې شی، مهر چه نکاح کولو سره ادا شی غوره ده، لیکن څه وخت پورے روستوکولې هم شی، کچرته خاوند خپلے ښځے لره د کوروالی (جماع) نه مخکښې طلاق ورکړو نو ښځه د نیم مهر حقداره ده، او که دنکاح نه روستو او کوروالی (جماع) نه مخکښې خاوند وفات شو نو ښځه د خاوند د میراث حقداره ده، او پوره مقرر شوے مهر به هم د خاوند د مال نه اخلی، گویا که مهر خاوند باندے قرض دے، دهغه د میراث نه به اخستلے شی.

۵-دنکاح حقونه :

د ضرورت مطابق خرچه : خاوند باندے دښځے د خوراک، څښاک او جامو او د اوسیدو خرچه لازم ده، که پدے کښې خاوند بخل کوی نو گناهکار دے، د ښځے د احق شته چه دخاوند د مال نه دخپل ضرورت مطابق د اجازت نه بغیر اخستلے شی، د خاوند په ذمه واری کښې قرض هم اخستلے شی، مثلا د بازار نه په قرض سودا اخلی چه خاوند به مے ادا

کری خاوند باندے بیا ادا کول لازم دی ۶۔ ولیمہ : (د واده ډوډی وړکول)، یعنی د واده وړڅو کښې طعام تیارول او خپل خپلوان او دوستانو لره دعوت وړکول، نبی کریم ﷺ ډیره ولیمه کړے وے او ددے حکم ئے هم وړکړیدے، ولیمه ددے وجے نه سنت طریقه ده .

۶- وراثت : یو مسلمان سړی چه دمسلمانے ښځے سره صحیح نکاح وکړی دوی د یو بل وارثان شول الله تعالی فرمائی : [وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ اَزْوَاجُكُمْ اِنْ لَمْ يَكُنْ لَهِنَّ وَكُلٌّ فَاِنْ كَانَ لَهِنَّ وَكُلٌّ فَلَكُمْ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوَصِّينَ بِهَا اَوْ دَيْنٍ وَلَهِنَّ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَتُمْ اِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَكُلٌّ فَاِنْ كَانَ لَكُمْ وَكُلٌّ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكَتُمْ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوَصُّونَ بِهَا اَوْ دَيْنٍ] النساء: ۱۲} ترجمه: ستاسو ښځے چه مړے شی او مال ترے پاتے شی ستاسو دپاره پکښې نیمه حصه ده چه اولاد ئے نه وی او که اولاد ترے پاتے شوی وی، بیا ستاسو دپاره لورمه حصه د ټول مال ده، د وصیت پوره کولو او د قرض ادا کولو نه پس، او کوم مال چه تاسو د مرگ نه پس پریردئو د ښځو پکښې څلورمه حصه ده، که اولاد مو نه وی، او که اولاد درنه پاتے شوی وی نو د ښځو دپاره په ټول مالکښې اتمه

حصہ دہ، دوصیت دپورہ کولو نہ پس چہ تاسو کړے وی او دقرض د ادا کولو نہ پس . (النساء : ۱۲) داخبره یادول پکار دی چہ دبنځے دمیراث دپاره صرف شرعی نکاح کافی ده، که نزدیکت (جماع) شوی وی او که نوی شوی .

د نکاح سنت طریقے او آداب :

۱- د نکاح اعلان کول : ځکه د بنده په کوته کښې پټه نکاح نه کیږی، په اعلان سره د زنا او نکاح فرق کیږی، د واده جوړې (هلک یا جینی) ته دعاء وئیل هم سنت دی : «بَارِكْ اللهُ لَكَ وَبَارِكْ عَلَيْكَ وَجَمْعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ». سنن ابی داود. ترجمه : الله پاک دے دانکاح ستا دپاره برکتی کړی، او تادے هم برکتی کړی، او تاسو دواړه دے الله په خیر او سلامتیا سره یوځای کړی .

۲- د خپلے بنځے سره دکوروالی په وخت کښې دادعاء لوستل پکار دی : بِسْمِ اللّٰهِ الْجَمِّ الْجَمِّ جَنَّابِ الشَّيْطَانِ وَجَنبِ الشَّيْطَانِ مَا رَزَقْتَنَا، رواه البخاری . ترجمه : بَسْمِ اللّٰهِ، اے الله ! مونږه د شیطان نه لرے وساته او زمونږه اولاد هم د شیطان نه لرے وساته .

۳- بنیخہ او خاوند باندے حرام دی چہ د خپل مینځی راز خبرے بل چاته بیان کړی .

۴- د حیض یا نفاس په حالت کښې (اگرکه وینه بنده شوی وی خو چہ غسل ئے لا نوی کړی)سړی له د بنیخے سره کوروالے کول حرام دی .

۵- خاوند باندے حرام دی چہ د بنیخے سره په شاطرف(دډکو بولوځای)کښې جماع وکړی ځکه اسلام دا حرام کړے دے.

۶- خاوند باندے لازم دی چہ د جماع(کوروالی)په وخت کښې د بنیخے پوره حق ادا کړی، کچرته د حمل نه د بچ کیدو دپاره نطفه بهار غورځوی نو د بنیخے رضایکښې شرط ده او دا کار هم د ضرورت نه بغیر نه دے پکار.

دغوره بنیخے صفات :

واده خلق ددے دپاره کوي چہ د واده نه پس بنیخه دخاوند دپاره د آرام او سکون سبب وگرځی، ددے وجے نه پاکدامنه معاشره او نیک خاندان جوړیږی، کچرته بنیخه ښکاره او پته د حسن مالکه وی دا لوی نعمت دی، ښکاره حسن دا دے

چہ ظاہری اندامونو باندے برابرہ وی، او پت حسن نہ مراد دینداری او خائستہ اخلاق دی، لیکن اہم شے دینداری دہ او پہ حدیث کنبی دیندارے زنانہ طرفتہ ترغیب ورکھے شوعے دے، او دغہ رنگہ بنخے لره ہم پکار دی چہ د نیک عملہ او متقی خاوند انتخاب وکری .

هغه زنانہ چہ هغوی سره نکاح کول حرام دی :

۱- داسے بنخے دوه قسمه دی : ۱- هغه چہ نکاح ورسره همیشه دپاره حرامه ده .

۲- او بعض هغه چہ نکاح ورسره خه وخت پورے حرامه ده .

هغه بنخے چہ همیشه دپاره حرامے دی هغه په درے قسمه دی :

۱- دنسب دوجے نه حرامے بنخے : دا اووه قسمه بنخے دی، قرآن کریم کنبی ذکر دی : [حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخْوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخْوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِّن نِّسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ

إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا [النساء: ۲۳] ترجمہ
 حرام کرے شوے دے پتاسو باندے (نکاح) دمیندو
 ستاسو او لونپہ ستاسو او خویندو ستاسو او تروریا نے ستاسو
 او ماشی گانی ستاسو او رویرے او خورزے او میندے ستاسو
 ہغہ چہ پئے در کپری وی تاسوتہ او خوندی ستاسو د پئے ور کولو
 د وچہ نہ او میندے د بنخو ستاسو (خواخے) او پرکتے ستاسو
 ہغہ چہ پہ پالنه ستاسو کنبی دی د بنخو ستاسونہ ہغہ چہ
 یو حائے شوی ئی تاسو د ہغوی سرہ پس کہ نوے یو حائے شوی
 د ہغوی سرہ پس نشتہ گناہ پتاسو باندے او بنخے د حامنو
 ستاسو (ننگورانے) ہغہ حامن چہ پیداوی ستاسو د شاگانونہ او
 جمعکول د دوو خویندو مگر ہغہ چہ مخکنے تیر شوی دی
 یقینا اللہ تعالیٰ دے بخنہ کوئے رحم کونکے

- ۱- میندے: ددے نہ مراد خپلہ مور دہ، د مور او پلار د طرفہ
 نیاگانے ہم پکنبی داخلی دی خومرہ چہ برہ نسب رسیری .
- ۲- لونپہ: سکہ لور یا نواسے دلور یادخوی د طرفہ بیا د ہغوی
 لونپہ خومرہ چہ خکتہ نسب ورخی .

۳-خویندے : سکہ خور او دپلار دطرفنه خوراود مور دطرفنه خور ټولو خویندو سره نکاح حرامه ده .

۴-تروریانی : (ترور دپلار خور ته وائی) د سپری خپله تروریانے او دپلار تروریانے او د نیکه تروریانے، دغه رنگه د مور تروریانے او د نیا تروریانے .

۵-ماخیگانے-(ماخی د مور خور ته وائی) پدے کنبې د سپری خپله ماخیگانے او دپلار ماخیگانے، او دغه رنگه د نیکه ماخیگانے، د مور ماخیگانے او د نیا ماخیگانے .

۶-وریرے(د ورور لونږه) د سکه ورور لونږه، دپلار د طرفنه د ورور لونږه، د مور د طرفنه د ورور لونږه، د هغوی د ځامنو لونږه، یا د لوریانو لونږه، څومره چه خکته نسب رسیږی .

۵-خورزے(دخور لونږه) سکه خور نه پیدا وی او که د ناسکه خور نه پیدا وی ټوله حرامه دی، او دهغوی اولاد څومره چه نسب رسیږی .

د رضاعت (پیؤ/ سینه رودلو) د وجه نه حرام والے درشتو : د نسب دوجے نه چه کومے رشتے حرامه وی هغه رشتے د تئے رودو د وجے نه هم حرامیږی، حدیث کنبې راغلی دی :

يَحْرُمُ مِنَ الرَّضَاعِ مَا يَحْرُمُ مِنَ النَّسَبِ. (بخاری و مسلم: ۱۴۴۷، ۲۶۴۵). ترجمہ: حرامیبری د تئے رودو د وجے نہ هغه رشتے چه د نسب د وجے نہ حرامیبری .

د رضاعت (تئے د خوړلو) شرطونه چه حرمت ورباندے ثابتیږی:

۱- پنځه ځل دتئے خوړل، حدیث کنبې راغلی دی: که مثلاً یو ماشوم څلور ځل د چا تئے خوړلے وی هغه ئے رضاعی مورنشی گرځیدلے .

۲- دویم شرط دادے چه ماشوم د طفولیت (وړوکوالي) په وخت کنبې شوده خوړلے وی، د طفولیت موده دوه کاله ده چه پدے موده کنبې ئے پنځه کرته سینه خوړلی وی، کچرته دوه یا درے کرته په زمانه د طفولیت کنبې خوړلے وی، او باقی روستو د طفولیتد زمانے نه خوړلیوی، نو بیا هم حرمت نه ثابتیږی. کله چه درضاعت شرطونه پوره شی نو دا ماشوم ددے بنځے بچے وگرځیدو، ددے بنځے ټول اولاد ئے رونه او خویندے شول، ددے بنځے خاوند (چه د هغه په سبب په سینو دبنځه کي شوده پیدا شوی دی) ددے ماشوم رضاعی

پلار دے، نو دده ٲول اولاد کہ ددے بنٲے نہ وی او کہ د بلے بنٲے نہ دی ٲہ دے ماشوم باندے حرام دی، داخبرہ ضروری ده ٲہ ددے ماشوم ٲومرہ رشتہ دار دی، د اولادو نہ علاوہ درضاعت د رشتے سرہ ئے ٲہ تعلق نشته دے .
مصاہرت (سخرگنی) د وجہ نہ د رشتو حرمت

۱- دپلارانو بنٲے او د نیکونو بنٲے، دوی ٲہ نفس نکاح شرعی ورسرہ وکٲہ نو ٲہ اولادو باندے د ہغہ زنانو حرمت ثابت شو، او دغہ رنگہ د ہغوی د اولادو ٲہ اولادو باندے ہم د دوی حرمت ثابت شو ٲومرہ ٲہ ٲکتہ نسب رسٲیری .

۲- اینگور (دٲوی بنٲہ) ٲہ شرعی نکاح د بنٲے سرہ وشی نودہلک ٲہ پلار او نیکہ او ٲومرہ ٲہ برہ نسب وی دا بنٲہ حرامہ شی کہ جماع (نزدیکت) شوے وی او کہ نہ

۳- دبنٲے سرہ نکاح کولو باندے دہغے مور سرہ او نیا سرہ کہ نیاگانے دمور دطرفنہ وی او کہ دپلار د طرفنہ وی، نکاح کول ددغہ ہلک ورسرہ حرامہ ده .

۴- د کومے بنٲے سرہ ٲہ نکاح وشی د ہغے لونٲہ د بل خاوند نہ او دلونٲو اولاد ٲومرہ ٲہ نسب رسٲیری ٲدے

خاوند حرامے دی پہ شرط د کوروالی (جماع) باندے، کچرتہ د کوروالی نہ مخکنہی دبنخے خاوند مینخ کنہی جداوالے راشی نو دہغے د اولادو حرمت نہ ثابتیری .

موقتی (یعنی د خاص وخت پورے) حرامے رشتے :

۱- د بنخے خور (خینہ)، ترور یعنی دبنخے دیلار خور او ماخی، یعنی د بنخے د مور خور دوی تمامو سرہ نکاح تر ہغہ وخت پورے حرامہ دہ چہ تر خو د بنخے او خاوند مینخ کنہی جداوالے نوی راغلی پہ طلاق سرہ، او یا پہ وفات سرہ چہ عدت ئے پورہ شی .

۲- ہغہ بنخہ چہ دبل چا پہ عدت کنہی وی، یعنی طلاقہ شوی وی یا خاوند ئے وفات شوے وی، یا د خلع، یا د نکاح د فسخ (ختمولو) د وجہ نہ عدت تیروی، د ہغہ خطبہ کول (غوبنتل/جرگہ کول) ہم دعدت پہ دوران کنہی جائز ندی او نکاح کول ورسرہ ہم جائز ندی .

۳- دحج یا د عمرے دپارہ احرام ترونکھی زنانہ چہ دا حرام نہ پہ صحیح طور باندے نہ وی وتلی د ہغے سرہ نکاح کول، او د نکاح دپارہ خطبہ کول حرام دی .

د طلاق احکام

طلاق په اصل کښې مکروه دی، لیکن د ضرورت مطابق جائز کیږي، کله چه د ښځې او خاوند یوځای ژوند تیرول گران شی نو دالله دطرفنه مهربانی ده چه د طلاق په صورت کښې د یو بل نه جدا کیدلې شی، لیکن خاوند لره د خو خبرو لحاظ ساتل پکار دی :

۱- د حیض په حالت کښې طلاق ورکول حرام دی، گناه کبیره ده، چاچه دا کار وکړو دالله تعالی او د رسول الله ﷺ مخالفت ئې وکړو بیا خاوند باندې لازم ده چه ښځې ته به رجوع (دجماع په صورت کښې) کوی، او د طهر (پاکوالی) پورې به ئې د ښځې پشان ساتی چه کلپاکه شی، بیا به طلاق ورکړي، کچرته د طلاقو کلکه اراده ئې کړی وی، نو غوره داده چه د غه طهر کښې ورته صبر وکړي او بل طهر کښې ورله طلاق ورکړي .

۲- هغه طهر (پاکوالی دحیض نه) چه نزدیکتئ پکښې کړې وی هغه کښې به طلاق نه ورکوی بلکه بل طهر ته به

صبر کوی خو کچرتہ د زنانہ پہ خیتہ حمل بنکارہ شوے وی
بیا جائز دی .

د طلاق د وجے نہ پیدا شوی مسائل او احکام :

هرکله چه طلاق جدائی ده، ددے جدائی دوجے نہ مختلف
مسائل پیدا کیبری چه دهغه تفصیل دادے :

۱- د عدت تیروں: که خاوند دبنځے سره نزدیکت (جماع)
کړی وی، یا ورسره خلوت صحیحه (پوره ځانله والے) کړے
وی، نو بنځه باندے د طلاق نه پس عدت تیروں واجب دی،
کچرتہ دنزدیکت (جماع) نه او د خلوت صحیحه نه
مخکیني جدائی راغله، بیا ورباندے عدت نشته دے، عدت
دیته وائی :

۲- که د بنځے حیض راتللو نو درے حیضونه پورے به
عدت تیروی .

۳- که حیض ئے نه راځی بیا به عدت درے میاشته تیروی .

۴- که بنځه حامله وي (یعنی خیته باندے ماشوم وی) نو
عدت به وضع د حمل (پیدائش د بچی) وی .

شریعت کنبی د عدت حکمتونہ :

خاوند ته مهلت ورکوی چه سوچ وکړه او خپله ښځه ته رجوع (واپسی) وکړه، او ددے خبرے یقین هم وشي چه دښځه په خیته حمل شته اوکه نشته .

۵- کچرته ددے طلاق نهمخکنبی دوه طلاق ښځه لره ورکړی وی، نو ښځه په خاوند باندے حرامه ده، تفصیل ددے مسئلے دادے چه خاوند یو طلاق ورکړی بیا ورته رجوع وکړی بیا څه وخت پس ورله دویم طلاق ورکړی بیا ورته رجوع وکړی، په دریم ځل طلاق سره دا ښځه په خاوند حرامه شوله بیا نفس نکاح باندے هم نه جائز کیږی تر څو چه دبل خاوند سره ئه پخپله خوڅه سره نکاح نوی کړی، او هغه ورله پخپله خوڅه طلاق ورکړی بیا به اولنی خاوند دپاره ورسره نکاح که وغواړی جائز ده . پدے دویمه نکاح کی به دا غرض نه وي چه ښځه اول خاوند دپاره حلالوي چه دیته حلاله وائی، دا بیا خکاره زنا حسابیږیچه د الله نبی صلی الله علیه وسلم پداسے حلالونکی سږي او حلال کړے شوي سږي باندے لعنت وئیلے دے .

خُلع (خُن خلاصے) :

د خلع مقصد دادے چه بنخه دخپل خاوند نه په خه وجه جدا کیدل غواړی نو هغه له مال ورکړی، اوځان ترے خلاص کړی کچرته خاوند هم د بنخه نه نفرت کوی، او د طلاق اراده لری، بیا د بنخه نه مال اخستل جائز ندی، خاوند به صبر وکړی یا به طلاق ورکړی. دنبخه دپاره هم ضروری ده چه معمولی خبرو باندے طلاق ونه غواړی، کچرته داسه حالات جوړشی چه ژوند تیرول گران وی، نو خاوند دپاره هم جائز ندی چه بنخه تنگوی دے دپاره چه خلع وغواړی، او دخاوند دپاره دمهر نه زیات مال اخستل هم جائز ندی.

دنکاح دختمولو او د باقی پرینودلو اختیار :

دمعقول سبب دوجه نه خاوند او بنخه دواړو دپاره حق شته چه نکاح باقی پریردی او یا ئے ختمه کړی. مثلا بنخه په خاوند کنبی یا خاوند په بنخه کنبی مرض یا بل بدنی عیب چه دنکاح په وخت کنبی نوی بیان شوے هر یو دنکاح دفسخ اختیار لری.

۱- کہ بنیخہ او خاوند کنبی یو تن لیونے شی، یا داسے مریض شی چه دنکاح حق نشی ادا کولے یا ددے پشان نور صورتونه نو بل جانب لره دنکاح دفسخے اختیار حاصل دے، که فسخه دنکاح د نزدیکت (جماع) نه مخکنبی وی بیا خاوند ورکرے شوے مهر اخستلے شی .

۲- مقرر شوے مهر که خاوند دهغه د ادا کولو طاقت نه لری نو بنیخه د نزدیکت (جماع) نه مخکنبی نکاح فسخه کولے شی، د نزدیکت نه پس ئے بیا دا حق نشته دے .

۳- که خاوند د بنیخه د خوراک خنباک د خرچه طاقت نه لری نو د انتظار نه پس بنیخه د عدالت په واسطه نکاح فسخه کولے شی .

۴- یا خاوند ورک شی، خه معلومات ئے نوی، او دبنیخه د خرچه دپاره ئے خه مال هم نوی پرینخه او بنیخه سره خپل هم دومره مال نشته چه خرچه ورباندے وکړی، اونهورله خوک قرض ورکوی، نو د داسے مجبورئ په حالت کنبی بنیخه د عدالت په واسطه نکاح فسخه کولے شی .

د غیر مسلم سرہ نکاح :

مسلمان باندے دکافرے بنځے سرہ نکاح _ چه کتابیہ نوی _ حرامہ ده، او مسلمانے بنځے دپاره دهر کافر سرہ کتابی وی اوکه غیر کتابی وی، نکاح کولجائز ندی، که بنځه د خاوند نه مخکنی اسلام قبول کړی، بیا د خاوند نزدیکت (جماع) ورسره جائز نده ترڅو چه خاوند اسلام نوی قبول کړے .

د غیر مسلم سره دنکاح دپاره بعض احکام :

۱ کافره بنځه او خاوند یوځای اسلام قبول کړی نو ددوی نکاح به پخپل حال باقی وی، که بل شرعی مانع نوی لکه دا بنځه په دے سړی حرامه وی بیا به جدا والے کیدلے شی .

۲- دکتابیہ بنځه خاوند چه اسلام قبول کړی، نکاح ئے په خپل حال صحیح ده .

۳- کافران دکتابیانو نه بغیر چه بنځه او خاوند کنبی یوتن مسلمان شی مخکنی د نزدیکت (جماع) نه نو نکاح ئے باطله ده .

۴- کہ بنیخہ اسلام قبول کړی مخکنې د نزدیکت (جماع) نه، خاوند ئے کتابی وی او که غیر کتابی نو نکاح به فسخه کولے شی ځکه د مسلمانے بنیخے دکافر سره نکاح نه کیری .

۵- که د نزدیکت (جماع) نه پس بنیخه مسلمانہ شوله نو عدت پورے به بنیخه صبر کوی، که خاوند ئے مسلمان نشو نو د عدت د ختمیدو سره نکاح ختمه شوله، دا مسلمانہ بنیخه په خپله خوښه دبل چاسره نکاح کولے شی، او یا دے د خاوند داسلام قبلولو پورے انتظار وکړی، البته دے د انتظار موده کښې د بنیخے هیڅ حق په خاوند باندے نشته، اونه د خاوند څه حق په بنیخه باندے شته، که اسلام ئے قبول کړو نو د هغه بنیخه ده، د نکاح تجدید ته څه ضرورت نشته دے، اگر که بنیخے د خاوند ډیر کالونه انتظار کړے وی، دا حکم د کتابی او غیر کتابی دواړو دپاره دے .

۶- که بنیخه د نزدیکت (جماع) نه مخکنې مرتده شی (والعیاذ باللہ) نو نکاح ئے فسخه شوله، او مهر به هم نشی ورکیدلے، کچرته خاوند (والعیاذ باللہ) مرتد شی نو نکاح فسخه شوله، او نیم مهر به ورکوی، او که د مرتد والی نه پس

بنیخہ یا خاوند مسلمان شی نو زہرہ نکاح بہ ئے پہ خپل حال وی، چه طلاق وغیرہ نوی واقع شوے .

کتابیہ بنیخے سرہ د نکاح نقصانات :

اللہ سبحانہ و تعالیٰ داهل کتابو بنیخو سرہ نکاح حلالہ کرہ ددے مقصد دپارہ چہداخلاقو اصلاح وشی، معاشرہ د غلطو کارونو نہ پاکہ شی، د شرمگاہ حفاظت وشی، پہ معاشرہ کنبی اسلامی قوانین نافذ کریشی، او داسے امت پیدا شی چه پہ اشہدان لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ باندے قائم وی، دا عظیم مقصدونہ ہغہ وخت کنبی حاصلیری چه نیک عملہ بنیخے سرہ نکاح وشی چه دیندارہ وی، دشرافت او خائستہ اخلاقو مالکہ وی،

د مسلمان سہری د کتابیہ بنیخے سرہ دنکاح کولو اثرات دادی :

۱- کورنہ ژوند : ورکوتی خاندان کنبی کہ خاوند د مضبوط مزاج والا وی نو پہ بنیخہ باندے اثر کوی، غالباً بنیخہ بہ مسلمانہ شی، لیکن کلہ کلہ دبنیخے اثر ډیر وی پہ خاوند باندے بیا چه کوم کارونہ د بنیخے د عقیدے موافق وی ہغہ

داخاوند باندے کوی مثلاً شراب خنسل، د خنزیر غوبنہ خوړل، آزادے دوستانے کول وغیره، ددے نتیجہ داشی چه دمسلمانانو خاندانونه تس نس شی، د اولادو تربیت په ناروا کارونو باندے وشي، او کله کله ضدی بنځه خپل بچید ځان سره دخپل مذهب دعبادتځایونو ته بوځی راوولی تردے چه ماشومان دهغوی دعبادت سره عادی شی، عربی ژبه کښې مشهور متل دے من شب علي شیء شاب علیه. (خوک چه په څه کښې لوی شی نو دهغه سره به بودا کیږی).

اسلامی معاشره باندے اثرات :

اسلامی معاشره کښې داهل کتابو بنځو ډیروالے خطرناک دے، دا بنځے په امت اسلامی کښې خپل باطل نظریات خوروی، دخپلو غلطو عادتونو د وجے نه به معاشره برباده کړی، مثلاً د پردے خیال به نه ساتی، لباس به داسلام خلاف اچوی، او نور غلط حرکتونه به معاشره کښې خواره شی.

وبالله تعالی التوفیق

فہرست د فقہی احکام

3	د زکات حکم
4	کوم اشیاء کنبی، زکات فرض دے
4	د سرو او سپینو زرو زکات
5	د تجارت پہ سامان کنبی، زکات
7	د شیئر (شراکت) روپو کنبی، زکات / د زمکے پہ فصلونو کنبی،
8	پہ حیوانات کنبی، زکات
9	پہ انبانو کنبی، زکات
11	پہ غواگانو کنبی، زکات
13	پہ گدو بیزو کنبی، زکات
14	د زکات مستحقین / د زکات د حقدارانو تفصیل
16	ضروری خبرے
17	د خوراک خنباک احکام
19	بیا حیوانات دوہ قسمہ دی
21	د ذبحے احکام
23	د ذبحے کولو آداب
24	بنکار
25	د بنکاری حیوان تعلیم
26	د لباس (جامو) احکام
31	د لباس آداب

33	د نکاح مسائل
33	د نکاح شرطونه
35	د نکاح طریقہ دادہ
36	د نکاح حقونہ
38	د نکاح سنت طریقے او آداب
39	د غوره بنځے صفات
40	هغه زنانہ چه هغوی سره نکاح کو لحرامه دی
42	د رضاعت د وجه نه حرام والے د رشتو
43	د رضاعت شرطونه چه حرمت ورباندے ثابتیری
44	د مصاهرت د وجه نه د رشتو حرمت
45	موقتی حرامے رشتے
46	د طلاق احکام
47	د طلاق د وجه نه پیدا شوی مسائل / د عدت تیرو ل
48	شریعت کنبسی د عدت حکمتونه
49	خلم / د نکاح د خنمولو او باقی پریښودلو اختیار
51	د غیر مسلمہ سره نکاح
51	د غیر مسلم سره نکاح دپاره بعض احکام
53	کتابیه بنځے سره د نکاح نقصانات
53	د مسلمان سری د کتابیه سره دنکاح کولو اثرات
54	اسلامی معاشره باندے اثرات